

MINDSZENTI LAP

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyed évre 1 „

Megjelenik minden vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Tary Endre ügyvéd saját házábanál.

Hirdetések és nyilttéri közlemények a lap részére jutányos áron vétetnek föl.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Községünk és a vármegye.

„Rég' veri már a magyart a teremtó“ régi igaz mondás ez. A mint igaz az imént leirt mondat, ép oly régi s ép oly igaz, hogy Mindszent mindig mostoha gyermeke volt s az ma is a vármegyének!

Szentes—Csongrád és ezek utána jó Mindszent, az az dehogy jó illetve sorakozik az életben és gyakorlatban így.

Ugy állunk mi e tekintetben mint az egyszeri huszár magyarázta, hogy mi a különbség a huszár és a baka között. Elmondja ugyanis: először jó a huszár — azután ismét és mindég a huszár, azután a végtelen semmi s annak végén látszik valami vagy valaki és az is pocsolját kerül s ez a valaki vagy valami a baka.

Hát vármegyénknél is első Szentes, azután is csak Szentes van tulsúlyban szemben az egész megye többi községeivel együttvéve is, azután jó a szentesi érdek, Szentes java, haladása és miután Csongrádtól a Tisza választja el hát a semmi, avagy annál valamivel több jó Csongrád-Mindszent. Semmi.

Szentes és Csongrád uralják a vármegyét illetve annak gyűléseit. Jogosan? Nem. Törvényesen? Nem.

De hát nem akarunk mi itt annak vitatásába bocsájtkozni: lehet volna-e azon változtatni, hogy Szentes és Csongrád ne $\frac{3}{4}$ -ed részét képviseljék a vármegyének, mikor itt van Mindszent, Szegvár, Horgos, Kistelek, Dorozsma, Sándorfalva, Csany, Mágocs, Derekegyház stb. község, — hanem rá mutatunk ama sajnós körülményre, hogy igenis Mindszent mostoha gyermeke volt s az mai napig is a vármegyének!

Szentesnek van Csongrád felé kongó utja, pedig mindkét helyen van vasut, járásbíró, adóhivatal, telekkönyv, közjegyző, szóval, minden hatóság, mely szükséges a törvénykezés és közigazgatás címen és révén.

Mindszentnek? Van 100,000 frt áru vasutja, — de nincs egy talpalatnyi kongó, avagy műútja, — járásbíró, adóhivatal közjegyző, ugyan Uram Isten minek ez s ehhez hasonló dolog és intézmény, egy — a multba 13,000 — most majdnem 10,000 lelket számláló községnek!

Kongó ut! Kellene? Hát nem eléggé gondoskodik atyailag a nemes vármegye, ha évenként 10—12 héten át a mindszentiek a 75—600 méter széles ártéren át komppal közlekednek, 1—2-szer napjában fordulván a hajó.

Hát nem őszinte szeretetre vall ama körülmény, hogy a Baks-, Kistelek-, Tömörkény- és Félegyházára vezető uton az ártéren át a 10—12 héten át tartó áradás után — van oly ut, hid és áteresztés nélkül, hogy ezerszer nyakukat szeghetik a tisz-

telt polgártársak, a vármegyei pót-, ut- és számtalan nevet viselő állami és megyei adókat fizetők!

Ateresztés — ártéri hid! kellene a tisztelt mindszentieknek a Tisza mellett illetve annak két partja között? nevetséges!

Kongóút kellett volna a Tiszától a gőzhajó állomásig avagy a vasutig?

Megyei hivatalos állásra, a megye kezelte ösztöndíjakra fáj a fogad mindszenti polgár? soha napján!

Adóhivatal — járásbíró, telekkönyv, közjegyző, vagy ilyes valami s ehhez hasonló kellene? mostoha gyermek: a szolgabíró is elveszem, elvetetem! Mert a főispán nagy ur, nem látja szükségét annak, hogy Mindszentben a nagy községben, a Tisza ártérénél szolgabíró legyen.

Jövel szent Lélek Ur Isten, itt vagyok én Szentes, nem tartozom ugyan a járáshoz, nem vagyok a járásba kebeleztve, de bekebeleztek téged oh nagyon (?) szeretett Mindszent!

Trachoma? csak Mindszentben kellett, hogy a 110—120 kr. községi adót fizető községnek kerüljen évenként 5—6000 frtba a vármegye többi községében? vagy volt trachoma, s akkor kevés óvintézkedés is elég volt; vagy pedig nem is volt, Mindszent volt a szörny szülő, a kormány nem adott segílyt, a vármegyének nincs e címen pénze, de hát ha ez a baj már megszűnt (?) most 200 frttal évenként ugyanannyi beteget lehet ápolgatni, gyógyíttatni jött a kolera — erre is elköltött ép Mindszent 2—3-szor annyit mint bármely más község és a vármegye? Annak intező feje, talán felért, felszólt a kormánynál Mindszent lakosainak rendkívül terhes állapotára figyelmeztvén? „míjd ha fagy!“

Lakosítások.

Sehol a művelt nemzetek által lakott országokban nincs ma már olyan város vagy község, hová bárki a hatóságok előleges megkérdeése nélkül letelepedhet, ipart vagy kereskedést üzhessen, csak — — — Mindszent község.

Minden honpolgárnak — a községi törvények szerint — valamely község kötelekébe kell tartoznia. *Köteles* a települő ezen szándékát a hatóságnak bejelenteni és ha ellene kifogás nem emelhető, a község kötelekébe fel is veendő. Joga van azonban a községnek mérsékelt díjat követelnie.

E díjat a község szabályrendeletileg megállapította és e díjak beszedése a község egy jövedelmi ágát képezné, ha — volna valaki a községi előjárók közül — akár az „erélyes“ esküdtbíró ur is — ki felügyelne arra, hogy a község e címen is kárt ne szenvedjen.

Mindszent község egy olyan tér ma, hová bárki jöhet, letelepedhet. Üzhet olyan foglalkozást, amilyen csak az illetőnek tetszik, ha valamit ért is hozzá. Az előjáróság bizony nem

fogja megkérdezni tőle még azt sem, hogy honnan jött? Kicsoda — mi ez és mit akar?

No de meg is látszik a község anyagi viszonyain, hogy olyan évi 100—150 frtra mi a lakosításért bejönne nem sokat adunk. Meglátszik a közkerékesi állapotainkon pedig az, hogy nem törődünk az ide települtek erkölcs — jellem és esetleges büntetlenségével.

Nem csak, hogy anyagi kára származik a községnek, az előjáróság ez ügybeni hanyagsága miatt, hanem mint említettük községi erkölcsi emelését sem mozdítja az semmi tekintetben elő. Az 1886. törv. 9. §-a azt mondja: a község megtagadhatja a települést:

a.) ha a települő ellen bebizonyítatik, hogy büntett, vagy nyereség vágyból elkövetett vétség miatt van jogerő határozattal vád alá helyezve, vagy büntett avagy ugyanilyen vétség miatt hozott ítélet hatálya alatt áll;

b.) ha a község terhelése nélkül magát fenntartani nem képes.

c.) ha a legutóbbi állandó tartozkodása helyétől kielégítő erkölcsi bizonyítványt fel nem mutathat.

Hasztalan hozzák a törvényeket, ha annak jogaival még saját jól felfogott érdekünkben sem tudunk élni. Hasztalan alkotott a község szabályrendeletet, ha nincs ki annak érvényt szerezzen.

Az itt általunk hangoztatott panaszok egy időben már a képviselőtestület előtt is megfordultak; akkor szigorúan utasította az előjáróságot az ide vonatkozó törvények és szabályrendelet pontos betartására. Sajnos, hogy ugyan ott állunk ma, mint akkor. Ma is jönnek ide, letelepsznek és — — — nem fizetnek. Ilyen ellenőrzés mellett természetesen, hogy sok olyan egyén is letelepedhetett már, kiknek máskülönbben a hivatkozott törvény 9. §-a szerint települési engedélyt nem lehetett volna adni.

A község képviselőtestülete van hivatva első sorban, hogy az előjáróságot hanyagságért kérdőre vonja. Hisszük, hogy ezt meg is fogja tenni.

A községi pénztárkezelés.

Az új községi szervezeti szabályrendelet „tervezete“ az eddigi két pénztárnoki állást egyesítette, illetve az egyik — a váltásági pénztárnoki állást megszüntette és így az összes teendőket — csekély kivétellel — egy pénztárnok köteles új évtől teljesíteni.

Nagyot hibáztak ebben azok, kik — nem gondolták meg azt, hogy mily nagy pontosság és felelősséggel jár a pénztárnoki állás — nem csak, hogy egy embert a munkával túlhalmoztak, de sőt még fizetéséből is levontak.

A mai kívánalmaknak, melyeket a fensőbb hatóságok a pénztári kezeléssel szemben támasztanak, megfelelni már magabann véve is, magasabb képzettségű szakértőt kívánának meg a pénztárnoki állásra.

Egy pénztárnok még az esetben, ha tényleg képzettségű egyén volna is, nem lenne ké-

pes egy maga a községi és váltási pénztárt kezelni. A mi meg még különösebb, ezen egy pénztárnoknak, két pénztárhelyisége van és hol az egyikbe, hol a másikba kell szaladnia.

Ünnepnapokon, midőn a külterületen lakó polgárok bemennek az adót fizetni, majdnem képtelen egy maga megfelelni. Hozzájárul még az is, hogy nem csak bevenni, de kiadni is kell pénzt. Azt elkönyvelni. Vagy 10 naplót naponta lezárni, nyugtázni stb.

Ugy értesültünk, hogy Gál Vendel pénztárnok, a képviselőtestülethez szándékozik az iránt fordulni, hogy a pénztár kezeléshez még egy segédpénztárnokot alkalmazzon a község.

Ellene vagyunk, minden felesleges kiadásnak és tudjuk, hogy községünk pénzügyi viszonyai a lehető legrosszabbak, azért nem egyszer szólaltunk fel akkor, midőn a képviselőtestület holmi meg nem érdemelt tiszteletdíjakat szavazott meg. Nem rázkózhatunk — de nem zárkozhat el a község képviselőtestülete sem a község igaz érdeke elől s ott, hol arra tagadhatatlanul szükség van nem lehet sprolni. Szükség van pedig arra a megszüntetett második pénztári állásra.

Gál Vendel esetleges lemondása esetén, tudjuk, hogy akadni fog másik pályázó, de tudjuk azt is, hogy az valami képzett egyén nem lesz, mert 300 ft évi fizetésre egy eméer erejét túlhaladó nagy felelősséggel járó hivatal, nem vállalhat el senki.

A képviselőtestület bölcs belátására bizuk ez ügy elbírálását.

Erkölecsi nevelés.

Irta: Gelsy Péter.

A nevelés célja: megtanítani a még szellemileg és testileg fejletlen gyermeket arra, hogy okosan, meggondolva cselekedjék, tegyen mindent. Midőn tehát a nevelőnek, tanítónak, oly fontos szerep jutott, hogy a jövőbeli hazait, honleányt önálló emberré, polgárnővé nevelje, igen fontos, hogy az erkölecsi nevelésre, a melyre vezet a még zsenge gyermekeknek a külbenyomás, miből származik az utánzás, nagy gondot fordítson, ugyszólván alfabétáját képezze tanítói feladatának.

Az utánzás az emberben termelt — mondja Aristoteles — mert ő abban különbözik a többi állatoktól, hogy leginkább utánoz s utánzása által nyeri első oktatását. Hogy a gyermek szeret utánozni, azt bizonyíthatni fölösleg; minden családapá, anya észrevehette, hogy gyermeke valamiben őt utánozza; a fiú p. o. látja, hogy az apa pipára avagy szivarra gyújt, elővesz egy kis pálcikát, szájába teszi, egy másik kisebb fával a falhoz megy, 2—3 szor azon végig húzza és kezdi gyújtani a szájban levő fácskát, sőt még a füstöt is fujja és még a gyufát helyettesítő fácskát midőn eldobja, kezdi eltaposni. — Tehát rá gyújt, füstöt, a gyufát eltapossa, a szivart két ujjal kizé fogja! Őt külbenyomást végez egyszerre.

Ezeket ő látta, ezeket utánozza, cselekszi! — Avagy midőn a nagyobbakat látja a kis Gázi térdepelni összetett kezekkel és az édes anya azt mondja neki: „a nének imádkoznak!“ Mit tesz? oda megy letérder, kezeit összeteszi s utánozza a nagyobbakat! Oh milyen kedvesek ilyenkor a mi drága kicsikéink! Oh milyen boldognak érzi magát ilyenkor az apa és anya!

Tudjuk azonban, hogy az utánzás a zsenge gyermekkorral véget nem ér, hanem át megy az ugynevezett kamasz- sőt emberkorba is. Az állati utánzás egy oldalú; azonban társas életünk ezer módon tükrözi vissza az emberek utánzó hajlamát. Nézzük csak meg a mindennapi kenyérért jajgató népünk eladó leányait, nézzük meg csak a már 10 éves, tehát még tanítóképes fiú-leánygyermekünket, nézzük meg a közép osztályt, mint akar versenyezni a felsőbb

osztályal, nézzük meg szolgálóinkat, nem-e derék fűzőket használnak, mint gazdasszonyaik s paraszt legényeink nem-e szalmásszivart fognak agyarukra, mit talán hadnagyoktól láttak 1—2 évi katonáskodásuk alatt?!

Van egy tanítványom, ki odahaza iskolát rendez be egy kisszobából, tanuló társait oda hívja, könyvből beírja, imádkoztat velők, magyarázza nekik az általam már elmagyarázottakat, rajzol, szemléltet s hangsúlyozza az érdekesebbeket, mint ő azt halotta; mimikázásból ime a jövőbeli tanító!!

A gyermek tehát amit lát, tapasztal, egész életére kiható lecke, mely zsinormértékül fog neki lenni egész életére; mondjuk: a gyermek előtt elkövetett, véghez vitt tettek, cselekedetek, beszédek, magunktartása, viselete az ő erkölcsére úgy fog hatni, mint a övénezetre az ég bő harmata, vagy a szárazság; — ha a látottak vagyis a példák nemesek, jók, az ég áldó harmata lesz az erkölcsöikre, ha helytelenek a nagyobbak példái; megöli a jó erkölcsöt, mint a nagy szárazság a már virulásnak indult növényzetet!

Az utánzásnak egy másik követője a megszokás; az utánzás az embert a látottak ismétlésére ösztönzi, a megszokás pedig saját énjük — cselekedeteinkhez láncol.

A megszokással úgy van az ember, hogy azt elhagyni a legnagyobb erőfeszítések dacára is alig képes, vagy nagy önmegtartózkodás közt vállalhat meg a megszokott dologtól!

Az ember, kit Isten ön-saját képmására teremtett, szabad akarattal látott el, megtudja különböztetni az igazat a nem igaztól, a helyest a helytelentől, a tisztességest az aljastól, becsületest a becsületlentől, a szépet a ruttól, illőt az illetlentől stb. Ezt olvashatjuk már az első emberekről, tehát kezdődőleg volt, folytatólag tart s tartani fog a világ végeztéig, kapunk ős-szüleinktől s száll rólunk gyermekeinkre!

Igaz azon közmondás: amit megszokott Jánoska, nem hagyja el János bácai sem! — Ha tehát így áll a dolog, hogy a példa és megszokás képezi irányítóját az emberi életnek: először is az édes anyához, ki legközelebb és a kihez legközelebb van a gyermek, szólok egy pár szót, másodsor a családhoz s végül az iskolához vagyis a tanítóhoz!!

Édes anyák! kik életet adtatok egy hazaszlópnak; tanuljatok példát a kicsinyeit igazán, hűen gondozó égi madaraktól, tanuljatok s vegyetek példát őseitekől a nagy magyar nőktől, kik gyermekeiket szemök előtt tartva, annak szellemi és testi nevelésére nagy gondot fordítottak! Ne engedjétek, tartsátok vissza a gyenge gyermeket — ki még a külbenyomás, külbehatások által jó és rossz fogalmakat, szokásokat nem alkotott magának az erkölcselenségtől, tartsátok vissza a parázna beszédektől; jó szavak által tereljétek, szoktassátok őket még zsenge korukban a helyes utra — légy neki édes anya mindig támoszlopa az elpuztalástól megóvó kertész, ki növényzetére gondot fordít s megmentésére elkövet minden lehetőt, hogy fáját a helyes növényre terelje! Isten, haza s ember-szeretetet, midőn öledben tartot s játszol vele, tehát még zsenge korában oltsd bele, mit ha megteszesz, jutalmad a jövőben meglesz és anyai kötelmed gyármeked érdekében megtévőd, miáltal Isten parancsát is teljesítéd!

Egy ország alap talpköve a tiszta erkölcs, ezt hirdeti a történet; — olvashatjuk a római nép történetét, melyből azon tapasztalatot méríthetjük: míg az erkölecsi nevelést szemelőtt tartották, míg az erkölcs útján járt a nép és a nők a bűn ölébe, az erkölcselenségbe nem léptek, boldog, viruló volt Róma, mihelyst azonban ettől eltértek s gyermekeik erkölcsnevelését megmetyélezték, népe fogyai — országuk sü-

lyedni kezdett, mint a lyukat kapott hajó a sik tengeren!!

Ezekből láthatjuk s következtetjük; a nő, tehát az anya tükör, melyből szemlélik a hozzájuk tartozók a jót, szépet, nemest, avagy a gonoszat, rutat, nemtelent!!

Légy tehát édes anya oly tükör, melyből és kedves gyermeked mindig és mindenben a szépet, jót és nemeset láthatja és ennek folytán csakis ilyen vészhet szívébe!!

Általános a panasz, hogy a mai gyermek-sereg szófogadatlan s azok nevelésével, a hogy az manapság a családban történik ninosenek meglegedve és ezt mi tanítók is a nagy többséggel elmondhatjuk!

Kérdezitek, miért? Azért, mert a család kötelmeit — tisztelet a kivételnek — gyermekének erkölecsi nevelése irányában nem úgy teljesíti, miként azt tennie kelienék! Mit tegyen a család? Szeresse hozzátartozóit igazán, szeresse felebarátait úgy mint önmagát! Ime e pár szó, mit az emberiség legkitünőbb tanítója, az emberiség, Megváltója Krisztus mondott, elég volna arra, hogy minden ember boldognak, meglegedettnek érezze magát!

Ne legyen irigy egy tagja sem a társadalomnak, hanem ambiciozus — mert Eötvös szerint — az irigy ember szeretné jobb sorsban levő barátja helyét — tehát vagyont is — elfoglalni, de az ambiciozus mindig magasabbra tör. Vegye figyelembe a család azon axiomát is: „Kiképzett ész, kiképzett szív nélkül nem áldás, hanem átok a társadalomra.“ A család azon forrás — mondja egy kitünő főpap — melyből az állam élete fakad; azon sejt, melyből a nemzet testszöveve képződik! azon veteményes kert, melyből a társadalom, polgárait és az egyszáz, hivat termeli.

Azt hiszem tehát, hogy egy állam erejét és nagyságát nem alattvalóinak számában, nem iparának és kereskedelmének virágzásában, tudományának és művészetének fejlettségében kell keresni, hanem a családban szerzett és az életbe átvitt erkölcsökének épségében, jellemének tisztaságában.

Roppant figyelő-tehetség rejlik a gyermekben és ebből önként következik, hogy az a hely van reá, életére legtöbb behatással, hol életének legnagyobb részét tölti, tehát a családi élet!

(Folytatjuk.)

UJDONSÁGOK.

— A mi esküdt bíránk a milyen „erélyes“ elővigyázó, olyan bátor szó kimondó is. Erre vall azon eset, mely vele f. hó 14-én a váltási földéken a sásos kiosztása alkalmával történt. Mint több fül és szemtanu beszéli állítólag Veres Sándor köztisztviselőben álló polgártársunknak midőn ez azt mondotta, hogy „máskor ő ezt, a területet olcsóbban bírta“ Szilágyi esküdt ur azt felelte rá: „Nagyobb tolvaj volt, a ki odaadta, mint te.“ Ugy értesültünk, hogy az illetők azt nem fogják annyiban hagyni.

— Nagy ribilliót okozott a piactéren, pénteken délután ap Mihály piaci kapitány azzal a dicséretes szándékával, hogy majd ő most már elrendezi a piactért, mert nem csak ő, hanem több hentes is megjelent a rendezésre. A hogy a kapitány akarta — nem akarták a hentesek és ezen nézet eltéréstől származott zaj, minél előbb sok nézőt és hallgatót csalt oda. Igen jól mulattak többen azon, hogy a kisbíró ur kezében egy kalapácsal — hóna alatt egy rakás karóval tartott több ízben beszédet a vásártér rendezésének szükségességéről s fejtegetéseit a legnagyobb áhitattal főnöke a kapitány hallgatta. Sok huza-vona után megállapította a kapitány a hentesek és mészárosok helyét, a többit azonban nem. Természetes, hogy a teg-

nap tartott piacon ugyan azok a rendetlenségek voltak észlelhetők, mint máskor. Nincsen szerencsége a kapitány urnak. Bár miként igyekeztek is nem képes magának tekintélyt szerezni és bizony — a mi elég nem jól van — nem fogadnak neki szót. Ez az oka elsősorban a rendetlenségeknek. Nagyban fokozza a rendetlen viszonyokat az is, hogy a piactérünk nincs rendezve. Erre semmi szabályzat nincs. Az új vármegyei szabályrendelet — bár ellentétben a községi szabályrendelettel — azt mondja, hogy a község képviselőtestülete küld ki, illetve biz meg egy előjárósági tagot a piac és vásárok rendezésére. Nem jobb lenne egy másik előjárósági tagot kiküldeni?

— **Iskolai értesítő.** „A Mindszenti állami segélyezett községi iskoláról az 1893—94. tanév végén” ily cím alatt jelent meg *Mindszenti először* egy iskolai értesítő, melyet Hám János igazgató-tanító ur állított össze. Mi a magunk részéről örömmel üdvözljük ez értesítő első évfolyamát, mert arról vagyunk meggyőződve, hogy tanügyünket, annak fokozatos fejlődését csak emelni fogja az értesítőnek évenként való kiadása — de sőt a tanulókat nagyobb igyekezet és buzgalomra fogja serkenteni. Az első cikket „Adatok az 1893—94. év (talán tanév?) történetéhez” Hám János igazgató-tanító ur írta meg. Maga a cikk kitünő és foglalkozik teljes részletben az elmúlt tanév történetével. A mi egy kicsit visszatetsző, az, hogy e cikket irt és aláírt tanító ur, önmagáról írva azt mondja egy helyen, cikkének elején: „A másik örömdetes esemény, hogy kartársunkat (?) Hám Jánost a csongrádvármegyei tanító-egyesületek központi választmányja a tanítói pályán eltöltött (talán szerzett?) érdemeiért és mint az Alföldi tanítói egyesület alapító tagját II. alelnökévé egyhangúlag megválasztotta. — Az érdemnek ezen elismerése csak fokozza bennünk azon tiszteletet, mellyel kartársunk 42 évi munkássága és ügybuzgalmáért visszlétünk.” — Higye el az igazgató-tanító ur, hogy mi elsősorban tudjuk méltányolni valódi érdemeit, melyek vannak és letagadhatatlanok. Örülünk mi — s hisszük, hogy örömmel vesz tudomást községünk lakossága a megtiszteltetésről, melyben megválasztása által részesült, de mindazt másnak kellett volna megírni. Bocsnát öszinte kritikánkért. Maga az „Értesítő” összeállítása igen sikerült és meglátszik rajta, hogy Hám János tanító ur fáradságot nem kímélve buzgolkodott a kis művecske sikeréért. Gelsy Péter tanító ur írta a második cikket, melynek közlését, mai számunkban megkezdettük; bírálatunkat jövő számunkban fogjuk arról elmondani.

— **Időjárásunk.** Ugy látszik, hogy az időjárás teljesen megváltoztatta eddigi szokásait, úgy annyira, hogy a naptárban jelzett évszakok sem válnak be. Tavasszal nyári forróság — nagy szárazság. Nyáron hideg, esős, havas fagyos idők járnak. Ujpesten a hét elején valószínű nagy fagyok voltak és az ország több helyéről havazásokat, nagy jégesőket jelentenek. Az időjárás nálunk is, egész télire vált. Folyton zord hideg, szelek járnak s nagyon félő, hogy a szél megállta után fagyot kapunk. Rendkívüli időjárások járnak mostanában és százféle veszély sújtja a növényeket — és így a gazdaközöniséget.

— **A rakpart.** Nem akarunk ez alkalommal azon mulasztások bírálatába bocsájtkozni, melyet az előjáróság ez ügyben elkövetett. Egyszerűen jelentjük, hogy a lapunkban is megírt árverés f. hó 15-én Sövényházán megtartott és a rakpart bírlését, mint értesülünk Pap Pál Pál és Baksai József fakereskedők évi 56 ft hasznobérért — kibérelték.

— **Villámcsapás.** A f. hó 12-én esett termékenyítő esőt egy kis vihar előzte meg, Dörgött és villámlott. Egy óriási dörgés, — mely

az egész községet mintegy megrázta — és villámlás után kis füstfelhő szállott fel. A villám Halász Károly polgártársunk házába csapott és a kémeny mellett a tetőt felgyújtotta. A gyorsan érkezett segélynek sikerült a tüzet elkezésében elfolytani. Így tehát — hála Istennek — az ijedségnél egyéb baj nem történt.

— **Községi szervezeti szabályrendelet** — mint már megemlítettük — a vármegye által visszaküldött, még pedig általánosságban, mert a szabályrendelet egyes intézkedései — a vármegyei határozat szerint — „*ugy a törvény rendelkezéseivel, mint a helyes adminisztráció érdekeivel ellentétben áll.*” Volt alkalmunk egész terjedelmében és ismételtén átvizsgálni a törvényhatóság kifogásait, de olyan érdemleges kifogást, mely a törvény rendelkezésével vagy a teljes adminisztrációval ellentétben áll; nem találtunk.

Nem szól semmit a határozat az előjáróság lét száma, fizetései és teendőik beosztása tekintetében a szabályrendeletekben foglaltakra, tehát ahhoz már is hozzájárultnak vehető. Meltányosnak tartja azonban, hogy a doktor fizetése a 200 ft személyes járandóság megszüntetése és a trachomának gyógykezelése körébe leendő fölvétele mellett 400 ft-ról 600 ft-ra emeltessék és nem látja indokoltnak, hogy a jegyző fizetése, mint egy 200 ft-tal lejjebb szállított, pedig az tulajdonképp nem is fizetés leszállítás csak a törvényben előírt minimum alkalmazása volt. Nevezetes a vármegyének az előfogatás tekintetében tett észrevétele a mennyiben a helyes adminisztráció érdekével ellenkezőleg állítja a község azon határozatát, hogy előfogatot csak Derekegyháza és Sövényházára ad az állami és megyei tisztviselőknek egyébként használják a vasutat, mert ugymond vannak sürgős természetű ügyek, melyeknél a vasuti menetrend szerinti utazás a nevezett tisztviselők részéről késedelemmel vagy veszélylyel járna.

Hát ha két vagy több irányban kell egyszerre tisztviselőket szállítani, vajjon akkor is mindenik alá fogatot adjon a község? Nincs az sehol a világon, csak Mindszenti, valamint azt is csak a mindszenti fogattal teszik meg az illető tisztviselők, hogy általa magukat más községeken is keresztül szállíttatják, pedig úgy tudjuk, hogy a község tovább, mint a legközelebbi községig, még a legsürgösebb és legszükségesebb esetben sem tartozik fogatot adni. De ha ez a fogatozás jövőben is úgy marad, mint eddig, úgy kár volt a 4 fogatot 2-re szállítani, és kár a községet oly gyakran figyelmeztetni, hogy spóroljon, ha maga a megye vágja el a spórolás lehető útját. Egyébiránt a szabályrendelet legközelebb újból tárgyalva lesz.

— **Az ártézi kut medencéjének elkészítésére** kiküldött bizottság — mint bennünket értesítenek — Vigh Gyula uradalmi mérnök bizottsági tag ur által egy elsőrendű budapesti vállalkozó céggel lépett érintkezésbe. A cég terveit és költségvetését beküldötte. A betonból készülendő szép és diszes medence 500 ftba kerülne. A bizottság ez ügyet már letárgyalta és június 21-én tartandó — rendkívüli közgyűlésnek a házilag leendő építést hozza javaslatba. Tekintettel a munkaidő előrehaladására kívánatos, hogy az építkezés minél előbb foganatosíttassék.

— **A harmadik jegyzői állást** tudvalevő dolog, hogy Tömörkény válása folytán a község megszüntette és Lavicska a Pál volt jegyzőnek végkielégítésül 1200 ftot utalványozott ki. A közgyűlés e határozatát Pap Ákos főjegyző megfellebezte. A törvényhatóság azonban, úgy az állás megszüntetését, valamint az utalványozott összeget elvben jóváhagyta.

— **Nagy bánya szerencsétlenség.** Szilváiban a karvini közsébbányában esütörtökön éjjel

iszonyu szerencsétlenség történt. A tárnákbau összegyűlt gázok felrobbantak és több mint 200 bányász lelte halálát.

— **A kurca hasznosítása** a mult községi közgyűlésen — kapcsolatban a társulat által a vízleeresztési ügyében át irt értesítésével — szóba jött, hogy jól lenne a kurcát halastovává átalakítani. Most volna ez a legcélszerűbben kivihető, mert mint értesülünk Szentés város komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a kurca medrét halastovává alakítsa át. A napokban érkezett Szentésre a miniszterium megbízásából Landgráf halászati felügyelő, hogy a kurca medrét megtekintve a helyszínén tanulmányozhassa az ügyet. Tekintve azon körülményt, hogy a kurca meder egy része az uradalom tulajdona ez ügyben a társ tulajdonossal kellene — még pedig sürgőssen — értekezni és Landgráf felügyelő urat meghívni tanácsait meghallgatni. Sokféle előnye van egy halbó tónak közvetlen és eltekintve az anyagi haszontól melyben a község részesülve még a lakosságra élelmezési szempontból is igen előnyös lenne. Ajánljuk ez ügy megfontolását előjáróságunk figyelmébe.

— **Állami földmives iskola.** Mint örömmel értesülünk, a szomszéd Vásárhelyen állami földmives iskola fog felállíttatni. A földmivelésügyi miniszter ugyanis leiratot intézett a város községéhez, melyben tudatja, hogy a város által felajánlott telken felépítteti.

— **A vármegyei szabályrendeletek felterjesztése.** A kormány úgy látszik nagyban készül a közigaztási reformjához. Erre vall a belügyminiszter azon leirata, melyet a vármegyékhez intézett és melyben azt kívánja, hogy az összes vármegyei szabályrendeletek felterjesztessenek. A belügyminiszter még felterjesztetni kívánja a községi és körjegyzők javadalmáról és mellékjövendelméről szóló pontos adatokat is.

— **A megmérgezett csendőrmester.** H. m. vásárhelyen a munkás nép csak nem tud megnyugodni. A lázítók folyton szitják a hamu alatt rejtőző szikrát. Mint a „Magyar Hírlap” írja: Hubert József csendőrmester és családja majdnem mérgezés áldozata lett. Hubert, ki az apr. 22-iki zendülésnél a népre lövettet — természetesen, hogy nem igen kedvelt legyen a szocialisták előtt. Csütörtökön délelben, az ebéd alkalmával észre vette, hogy a levesnek különös íze van. Ennek dacára nyugodtan megebédelték, de ebéd után miudanyian rosszul lettek s az oda hívott orvos mérgezést constatált. A gyanu első ízben is a bejárdó asszonyra, Kovács Julianára nehezedett. kinek férje szintén részt vett a zendülésben és el is fogatott.

Az asszony vallatóra fogatván tagadja a mérényletet, de a nála történt házmootozás, mely alkalommal több gyanus folyadékot találtak — igazolni látszik a gyanut. Az asszonyt elfogták. Nem lesz érdektelen, ha közöljük ez alkalommal a főispán által — a kateszteri birtokosok alapján összeírt birtokosokat. A vásárhelyi birtokok következő arányban oszlanak meg: 1-től 5 holdig 2766, 5—15-ig 2135, 15—30 hold 1157, 30—50 hold 537, 50—100 hold 304, 100—120 hold 79, 200—500 hold 22, 500—1000 hold 7 és 1000 holdon felül birtoka 5 egyének. Tehát a város 57 ezer lakójából 9540 földtulajdonos van, de ezek közül 5300 embernek csupán 1—5 hold van, a többinek semmi, holott a lakosságból 50,000 ember kizárólag földmiveléssel foglalkozik.

CSARNOK.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A „munkások ügye” című cikksorozatot figyelemmel kísérve magzallom fejtegetései és némely következtetései nem elégitettek ki, sőt

egy esetenben úgy találtam, hogy a leírás nem is egészen felel meg a munkáskérdés helyzetének, miért is elhatároztam, hogy egy kicsit mint ellenzék lépek sorompóba a cikksorozatban foglaltak ellen és igyekezni fogok a munkáskérdést az én tapasztalásom szerint is megvilágítani, miért is levelem szives közvételét kérem.

Mindjárt a legelső közleményben egész határozottsággal ki van mondva, hogy: „nem szociális kérdéssel, hanem kommunizmussal van dolgunk.“ Én pedig azt hiszem, hogy sem szociális, sem kommunizmusról legalább eddigelé az alföldi munkások között és ezek által niacszen szó.

Hiszen az kétségtelen, hogy a magyar ember, ha meglát egy szépen berendezett major-ságot az ő termő földjei, gazdasági berendezése és értékes jószágállományával; önkénytelenül is azt mondja: *de jó volna, ha az enyém volna* „*nő jó volna kétszer eladni, harmadszor megtartani*“ de eszeágában sincs és nem hiszem, hogy valaki valaha egy alföldi szegény embertől már hallotta volna, mint benne élő törekvést, hogy jó volna ezt vagy azt a magán vagyont ismeretlen mennyiségű társak közt felosztani, jó volna abból ismeretlen más társakkal részt huzni! A magyar ember szokása, ha jót kíván magának kíván olyat, a mit nyilvánítani érdemesnek tart, és nem olyat, melynek értékét nem ismeri és ez szerintem sem szociális, sem kommunizmus, egyszerűen a magyar kedély világába hajtott naivság, melynek sem következményei nincsenek, sem egyáltalán törvénytelenre nem vezet.

Magyar ember és osztozkodni! — ki hallott már ilyen valamit a valóságban? hisz még a vér szerinti testvérek is csak úgy szeretnek osztozkodni, hogy a gyengébbnek kevesebb jusson,

pedig az örökségre már csak egyforma jussa van minden testvérnek, mégis többnyire úgy történik az osztozkodás, hogy rendszerint az a ki a vagyonban van a többit kifizeti, még pedig mindig csak úgy hogy a kifizetésből csak magának van haszna! — Dehogy osztozkodik, hacsak nem muszáj, még a saját testvéreivel is, hogy lehetne tehát képzelni, hogy idegenekkel osztozkodni akarna! Kommunizmust ohajtana!

Azt mondja a cikksorozat II. része, hogy „a legújabbkor megteremtette állítólag a testvériség, egyenlőség szabadság szavakba foglalt nagy eszméket.“ Egyenlők vagyunk törvény előtt „szabadok a szabad államban“ csak testvérek és testvérek nem lehetünk s nem lehetünk soha, a szószoros értelmében! — Ez igaz, csak hogy ebből nem az következik, hogy kommunizmus az a mozgolódás forma mi a munkások közt észlelhető sőt éppen a cikk író által fölállított tétel rombolja le az általa felállított kommunizmus alap eszméjét, mert ha nincs és nem képzelhető testvériség sem a munkások közt, hogy lehetne ugyanott a kommunizmust keresni a mi végtére talán még több a testvériségnél.

A rendes magyar munkás legnagyobb része majdnem mondhatni kivétel nélkül az ásó, kapa, kasza, vella és talicskán túl rendszerint még egy kis fekvőséggel is bír, melyet ifjúkori megfeszített szorgalmától összetakarított, azt hiszi talán valaki, hogy egy szegény munkás 2-300 frt erő vagyonkáját hajlandó volna Pallavicini millióival összekavarni csak azon reményért, hogy annyi millió szegény ember társával majd osztozkodik az így összekevert vagyonban? A magyar ember jogérzete sokkal kifejtettebb, igazság szeretete sokkal önzetlenebb, hogy ne tudná ami a másé, az nem az enyém, de meg hogy ideák kergetése mellett azok kedvéért esetleg a

mások érdekében hajlandó legyen közprédára dobni saját — szerény bár, de becsülettel szerzett vagyonát csak azon reményért, hogy majd másé-ből jogtalan kárpótlást nyer. Ilyen magyar embert az egész országban még lémpával is azt hiszem csak nehezen lehetne találni és pedig nagyon keveset.

Hol van tehát a kommunizmus. Még az emberi társadalom söpredéke, még a gonosztevőknél is mikor idegen vagyonra teszik kezüket nem a kommunizmus, hanem csakis az egyéni akarat vezérli gonosz tettüket és sajátságos, hogy a büntetettek legnagyobb része nem az ugynevezett munkás osztályhoz tartozik, hanem egészen más fajtája az emberiségnek, mely pedig a józan magyar munkással együtt és egy napon nem is említhető.

Ebből kitetszőleg nincs itt sem szocializmus sem kommunizmus. Mi van hát? — fogja kérdezni az olvasó és erre megfelelek a legközelebb.

Vigyázo.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Tary Endre

Haszonbérbeadás.

Nagyméltóságú Gróf Károlyi Sándor ur tulajdonát képező **5414 kat. hold kiterjedésű Felgyő alsóréti birtoka** 1894. október 1-től több évekre kisebb-nagyobb részletekben haszonbérbe adatik.

Ezen bérletre vonatkozó felvilágosításokat szóbelileg megadja Felgyőn (Csongrád mellett.)

Az uradalmi Tisztartóság.

„NEMZETI UJSÁG“

cim alatt június 17-ikén Budapesten új politikai napilap indul meg, mely mint a nemzeti párt hivatalos lapja, őszinte szókimondással harcolni fog a jelenlegi kormányrendszer ellen és becsületesen fog küzdeni a nemzeti érdekekért. A

„Nemzeti Ujság“ felelős szerkesztője **Günther Antal** dr., helyettes szerkesztője **Szeradai Leó**, a kiket a magyar sajtó legkipróbáltabb, legkiválóbb munkásai támogatnak. A

„Nemzeti Ujság“ előre is felhívja a közönség figyelmét kitűnő vezércikkeire, melyeket többek közt **Apponyi Albert**, gróf, **Horánszky Nándor**, **Kovács Albert**, **Hódossy Imre**, **Bartha Miklós**, **Bolgár Ferenc** **Benedek Elek**, **Hock János**, **Acsády Ignác** dr. stb. írják. Ugyanily kiváló erők szerkesztik a

„Nemzeti Ujság“ minden egyes rovatát. Mindjárt az első számban **szenzációs regény** közzétételét kezd meg a

„Nemzeti Ujság“ mely nagy súlyt fog fektetni arra, hogy gyorsan és megbízhatóan, elfogulatlanul informálja a közönséget. Böven fog foglalkozni a

„Nemzeti Ujság“ **a vidéki élettel**, adni fog bő **közgazdasági rovatot**, mely hasznos tájékoztatója és tanácsadója lesz minden üzletembernek és gazdának. Lesz a lapnak állandó **divatrovata**, kitűnően szerkesztett

„Nemzeti Ujság“ **egészségügyi és jogügyi** rovata. A szerkesztői üzenetek rovatában díjtalanul és azonnal ad felvilágosítást a minden olvasójának, minden kérdésben. A lapnak **az ország minden legkisebb helyén van levelezője**, de a mellett **külön levelezőket tart a világ minden nagy városában**, úgy, hogy a

„Nemzeti Ujság“ a leggyorsabban és legmegbízhatóbban fog közölhetni minden hirt. A

„Nemzeti Ujság“ **a kormány tulkapásainak szigorú ellenőre, s a magyar nép szabadságának hű szószólója, az igazi egyenlőségnek lelkes harcosa** lesz. A

„NEMZETI UJSÁG“ egyuttal a legolcsóbb napilap is.

Előfizetési ára:

egész évre 14 frt — kr. ☉ negyed évre 3 frt 50 kr.
fél évre 7 frt — kr. ☉ egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., Vidéken 5 kr. — Kapható minden hírlapelárusítónál.

Most belépő előfizetők június 17-étől július 1-éig, tehát egy félhónapon át **ingyen** kapják a lapot. Mutatványszámokat készségesen küld a kiadóhivatal.

„Nemzeti Ujság“ szerkesztősége
Budapest, Petőfi-utca 16,
(az Andrási-ut és Petőfi-utca sarkán.)

„Nemzeti Ujság“ kiadóhivatala
Budapest, VI. ker. nagymező-utca 25.